

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 77.

Sobota 24. septembra 1927.

Leto II.

Čim hujše, tem boljše.

Trpi, delavec in kmet, trpi! Z nami, dekalisti — jugoslovenski komunisti — stoj in nam zaupaj! Bodi z nami, ki delamo za to povsod, da ne nastopaš enotno, da si razcepljen, ker nerevolucionarno je, če se brigaš in boriš za svoje vsakdanje pravice. Ti lepo trpi kapitalistično izkoriščanje svojih moči, ker čim hujše tebi, tem boljše za nas, dekaliste, ki smo principi- jelni revolucionarji.

(Nezapisana parola »Dekalistov«, ki se pa točno izvaja.)

Za nedeljo, 18. t. m. je bila skli- cala strokovna organizacija »Saveza železničarjev Jugoslavije« v Ljublja- ni na konferenco vseh delavskih po- litičnih strank in grupacij, strokov- nih in gospodarskih organizacij, Strokovne komisije in Delavske zbornice, da, kakor pravi v povabi- lu, ves proletarijat, organiziran v Sloveniji v vprašanju komercializaci- je železnice zavzame svoje stališče in stavi svoje zahteve.

Dvomljivo sem gledal na to va- bilo. Zavedal sem se, da je misel te konference sicer lepa in poskus soli- darno in skupno, kljub razdeljenemu naziranju političnih grupacij, nasto- piti v tem trenutku, ko se pripravlja nov naval na železničarje in s tem na vso delavstvo, zelo hvalevreden. Morda bo, sem mislil, ta nevaren moment učinkoval na vse tako, da bodo stvarno in konstruktivno raz- pravljali in sklenili organizirati od- por proti kapitalističnemu namera- vanju, ki bi imel, če ne popoln, pa vsaj tak učinek, da bi resnično trpe- čemu delavstvu dal vidne uspehe in koristi, a bi ne ostalo samo pri skle- pih, na časopisnem papirju in pri razgovorih za tem ali onem omizju.

Ali zmotil sem se. Bilo je tako, kakor je to že pri gotovih ljudeh, ki jim je beda delavstva mar samo to- liko, koliko ona koristi, da sebe pred delavstvom stavijo na zvišano mesto pridigarja in voditelja, ki ima v u- stah lepe in silovite besede, in da vse druge oblati, očrni in besedam daje drug pomen, nego ga v resnici predstavljajo.

Komercializacija železnice.

S. Stanko, tajnik »Saveza želez- ničarjev Jugoslavije« je podal svoj referat o komercializaciji železnice. S tem referatom, ki je bil zelo do- ber, je vsestransko očrtal, zakaj se namerava to narediti, kako se name- rava narediti, kakšen uspeh bo to, oziroma neuspeh bo prineslo in kaj čaka s tem železničarje. Povedal je stališče organizacije, da je proti pre- daji železnice v privatne roke, in da naj ostanejo železnice pod državno upravo, ali naj se izvede upravljanje na komercialno bazo. H koncu je po- zival, naj referenti razpravljajo stvarno, da bo uspeh konference po- zitiven, ki naj da načrt, kako uspeš- no postaviti svoje zahteve, oziroma najti pota, ki bi uspešno privedla k uspehu. Nato je zastopnik Delavske zbornice s. Uratnik govoril, da so v Delavski zbornici že tudi razpravlja- li o tem. Pojasnil je, da komercia- lizacija ne pomeni predajo železnice v privatne roke, nego da se način u- pravljanja spremeni, da se komercia- lizira. Navedel je konkretne slučaje v tem pogledu na lansko gibanje dr- žavnih rudnikov. Čita pismo, ki ga je Delavska zbornica poslala central- nemu sekretariatu Delavskih zbornic v Beograd, kakšno stališče naj za-

stopa. V tem pismu je povdarjeno, da se ne sme dopustiti, da pridejo že- leznice v privatne roke.

Čudni nazori.

Moj dvom o dobrem uspehu te konference je izginjal. Saj sta bila tu že dva referata, ki sta stvarno za- grabila problem. Oglasil se je s. Gu- stinčič v imenu dekalistov. Imel je, oziroma čital referat (ki je name- njen, kot sem videl, za »Enotnost«), ki je teoretično in šolsko razlagal, kaj je to racionalizacija in komercializa- cija produkcije in kakšen namen ima ter da se v tu, kolikor gre za tehnični napredek racionalizacije in komercializacije, ne moremo biti proti, ker bi bili podobni rušilcem strojev v 18. stoletju. Na kratko: Ta referat, četudi spada bolj med šol- ska predavanja kakor na konfe- renco, mi ni vzbujal dvomov, ki so se me polasčali s prihodom na kon- ferenco. Ali... In tu pride sedaj tisto, kar prihaja vedno, ko se po- skuša z ljudmi, ki jim, jim je parola »čim hujše, tem boljše« ustvariti re- sen front proti kapitalizmu in delav- stvu nuditi pomoč. Svojo predavanje je s. Gustinčič končeval z napadi na socialiste in na vodstvo »Saveza že- lezničarjev«. To vodstvo »Saveza« oziroma njen tajnik dela v korist ka- pitalizma, ta tajnik je lansko leto na kongresu zbornic v Beogradu glasov- al (in vsi železničarji, ki so bili ta- krat tam, z njimi seve sam s. Čanžek,) za kapitalistične interese. (Kakšni so ti interesi, za katere so baje glasova- li, pa sam vrag vedi.) Ko je pa to o- menil mož, ki je v celi Sloveniji (in najbrž tudi v Jugoslaviji) najboljši strokovničar, je bil iz organizacije iz- ključen. In razna taka zavijanja in podvalivanja.

Namesto dolžnega protesta, razbi- janje.

To je bila pa dogovorjena parola za razbijanje konference. Oglasil se je Marcel Žorga in se nervozno zale- tel v organizacijo železničarjev — ter kazal na poročilo Delavskih zbornic, češ, da so tam bili za komercializaci- jo. Konferenca sicer ni mogla za to, da učeni Žorga razume besedo ko- mercializacija po svoje in ne tako, ka- kor ljudje. Ali spretnost raznih žorge- tov je pač ta, da besedo, ki se jim zdi prispežna, razlagajo delavstvo po svo- je, jo oblečejo po svoje in tako na- šemljeno kažejo okrog kot greh, ki ga delajo socialisti in tajnik »Saveza«. Ljudje, ki nimajo tiskanega besedila pred seboj, ne vedo, komu bi sedaj verjeli in kako je pravzaprav pravil- no razumeti, povdarjajo mlačni, slabe volje in zapuščajo konferenco. S tem je dosežen del uspeha, ki so si ga ti razbijalci začrtali, ko so se odločili priti na konferenco. (Enak maneuver sem videl tudi na sestanku za skup- no proslavo Prvega maja.)

Sedaj sem bil na jasnem kakšen uspeh bo imela ta konferenca. Nobe- nega. Ker bi to bilo zoper interes De- kalistov. Konferenca, kjer bi se naj pogovorili ali in ako nastopiti proti komercializaciji in v slučaju komercia- lizacije, kako doseči za železničarje vsaj nekaj ugodnosti, se je spremenil- lav shod, kjer je Žorga na debelo in nervozno napadal socialiste in tajnika železničarske organizacije, govoril, da je komercializacija razredni boj in da je proti z vso silo (kje jo ima, ni povedal).

Delavski narodni poslanec s. Pe- tejan je povedal, da je že prav stati na principijelnem stališču in da so socialisti proti komercializaciji t. j. proti temu, da pridejo železnice v privatne roke in da je za to kakor je slišal iz referata s. Stankota tudi »Savez«. Ali tu stoji še drugo vpraša- nje: Če se v Narodni skupščini odgla- suje za tako komercializacijo s 314 glasovi proti enemu (t. j. socialistič- nemu), kako zagotoviti železničarjem njihove pravice. To je drugi namen konference in zato se naj preneha z žonglersko taktiko na tej konferenci.

S. Petejan je za to izvajanje, kar mimogrede omenjam, dobil buren a- plavz navzočih in je bil tudi edini, kateremu so aplavdirali.)

Vse zaman. Govoril je tudi še s. Klemenčič, ki je v glavnem hvalil predavanje s. Gustinčiča in podal pis- meno resolucijo. Govoril je o kon- kretnih akcijskih parolah, na katere pa smo vsi zaman čakali, da jih sli- šimo. Mogoče bi jih povedal, ali to Žorga ni dal. Preveč je delal vmes klice in zmerjal.

Čim hujše, tem slabše.

On je znal, kaj treba. Ne sme se nič konkretnega dose- či. Čim hujše tem slabše. Mora se med železničarji in delavstvom sploh ustvariti mnenje, da je vsako delo, ki se vrši za **sedanje olajšanje** bede in obupnega gospodarskega položaja delavca, oportunistem, reformizem, kontrarevolucionarnost, služenje bur- žoaziji in kar je takih fraz in da on mora trpeti in stradati zato, da bo revolucionar, da bo postavil Žorgete in Gustinčiče in njim enake »vodite- lje« za sovjetske komisarje.

Zame je bilo jasno, da je nemo- goče delati za korist proletariata z ljudmi, ki stoje na vodstvu grupacije

Boj za ljubljansko občino.

Že nad šest let se bije ljut boj za ljubljansko občino. V teh šestih letih so delale meščanske stranke krvavo krivico ljubljanskemu občinstvu s kratenjem samouprave z razpušča- njem občinskega sveta, s pokvarje- njem volilnega reda, s sistiranjem važnih socialnopolitičnih gospodar- skih sklepov, kakor tudi s postavlja- njem gerentov in komisarjev na po- vsem nezakonit način. Nemogoče je navesti vso ogromno škodo, ki jo je Ljubljana trpela zaradi persekucije zakonito zajamčenih samoupravnih pravic.

Predvsem je buržuazija zakrivila, da mestna občina ni mogla pravo- časno izvesti prepotrebne stanovanj- ske akcije, preprečila je dalje izpla- čilo milijonskega zneska na račun kaldermine, naložila v Slavenski banki milijonski znesek, katerega skoro dve tretjini se bo moralo kriti iz rezerv hranilnice v škodo gospo- darstva. Niso pa samo to grehi, ki gredo na rovaš zlasti demokratske stranke, ki je skoro vse socialnopo- litične sklepe bivšega občinskega sve- ta razveljavila in razpustila celo so- cialnopolitični odsek, ki je nedvomno pri veliki občini, kakor je Ljubljana, nujno potreben.

Če sedaj pišejo meščanski listi o socialnopolitičnih nalogah občine, so to lepe besede, ki jih storjena de- janja postavljajo na sramotni oder ne- iskrenosti. Vemo, da posameznik morda čuti socialno, da tudi da izra- za temu čutu, toda dejstva nam po-

KINO APOLO. Do nedelje! Senzacional
Telepat

SVENGALI

in vel. veseliga polna veselih dogodkov iz vojne

ZA FRONTO

z amerik. brati Pat & Palachona

Dekalistov, ker je njih ideologija ne- proletarska, čeravno jo zavijajo v pro- letarsko obleko. Njim je cilj in stre- mljenje biti priznana osebnost. In v tej atmosferi se vrši vsa borba. Za ta cilj se blati socialiste. Za ta cilj je v njih ustih sama kritika, ki pa je, če se bližje pogleda, nestvarna, sloneča na zavijanjih in ponarejanju faktov (glej pomen in besedo komercializa- cije, kar razumejo ti »učenjaki« oda- janje podjetja v privatno last, kar pa ne odgovarja resnici). »Savez želez- ničarjev« jim je napačen, njegov taj- nik agent, bogve koga vse, samo zato, ker nimajo v njem besede Žorgeti (da se tako izrazim). To je nepobitno dej- stvo, pa če še ga tako zanikavajo in taje. Dejanja njihova to kažejo po- vsod. Skupno delovanje proletariata bi bilo za nje konec »voditeljstva«, zato ni smel biti skupen »Prvi maj«, ne skupen nastop pri volitvah, (da ne segam dalje nazaj), niti se ni sme- la končati nedeljska konferenca v korist železničarjev. Trebalo jo je bilo razbiti, da bi se jih ne postavilo pred konkretno vprašanje: Kako vi, De- kalisti, mislite, delate za uspeh želez- ničarjev pri nastajajoči komercializa- ciji? Tega odgovora niso smeli dati — ker bi jim bil lasten udarec po lastni glavi.

H koncu se opravičujem, da sem napisal ta članek — toda povedati sem moral, kako je bil, da bo konč- no spregledalo. —ič.

trjujejo, da meščanske stranke kot take nimajo in ne morejo imeti zmi- sla za občinsko delavsko socialno politiko, ki bi vsaj deloma korigirala v občini ona zla, ki jih povzroča ka- pitalistični družabni red.

Buržuazija smatra prav tako ob- čino, kakor vse drugo blago in oblast za svoj eksploatacijski objekt in s te- ga stališča urejuje tudi svojo politiko v občini.

Občani so vsi prebivalci v občini. V občini imajo vsi občinarji pravico do socialnega obstoja, zato mora biti občina vsem občanom socialno enako pravična. Tega pa v občini z meščan- sko večino ni.

Kaj nam je torej storiti?

Storimo tako, kakor so storili du- najski socialni demokratje. Že pred leti so si postavili nalogo, da hočejo dobiti v dunajski občini večino. De- lali so in delali, danes so pa gospo- dardi dunajske občine. Pa ne hodimo na Dunaj! Poglejmo samo v Maribor! Pri zadnjih volitvah v narodno skup- ščino so bili socialisti v Mariboru naj- močnejša stranka, ker so delali, ker se zavedajo, da je treba dobiti naj- prej večino, če hočejo uvesti dobro socialno politiko. Med Mariborom in Ljubljano ni bistvene razlike v pre- bivalstvu. Ljubljana je tudi delavsko in uradniško mesto kakor Maribor in vendar spravimo v Ljubljani na voli- šče le 500—600 glasov ali v skrajnem slučaju 1000.

Zakaj? Ker še nismo dovolj pre- pričani in zadostno trdni v veri, da

Grajski kino

Od 23. do vključno 27. septembra

Veliki film iz življenja tujskega legionarja. — Film čudovitih posnetkov, krasnih slik in prvovrstne igre.

Velik film krvnega bratstva in ljubezni do bližnjega. Film, ki je dosegel povsod največji uspeh, film, ki prekaša uspeh „Bele sestre“.

Ronald Colman

Malo zvišane cene. Prvovrstna godba.

Da si ta film lahko vsakdo ogleda, se vršijo predstave dnevno tudi ob pol 17. uri. — Legitimacije veljajo samo pri prvih dveh predstavah ob delavnikih.

nas povede le socialistična politika, pa nobena druga, do tako nujno potrebne politične moči tako v občini kakor v državi.

Tudi ljubljansko delavstvo, javni in zasebni nameščenci ter mali obrtniki moramo napraviti trden sklep, da hočemo dobiti občino v svoje roke. V ta namen zbirajmo svoje sile.

Pri sedanjih volitvah imamo šest kandidatnih list. Zato je prav posebne važnosti, da pride v občinski svet močna delavska socialistična delegacija. To poudarjamo tudi zaradi tega, ker se delavstvo na dekaliste, ki so že v zadnjem občinskem svetu pustili socialistični klub na cedilu, ne more zanašati. Le močna socialistična delegacija bo v novem občinskem svetu lahko odločilna, ker po sedanjem razpoloženju ne bo dobila ne klerikalna ne demokratska stranka ve-

čine. Čim več socialistov bo v občinskem svetu, tem več socialnopolitičnih zahtev se bo dalo izvojevati.

Ta interes nas silí, da pri občinskih volitvah res pokažemo svojo nejevoljo zaradi dolgoletnega teptanja samoupravnih pravic občine ter uveljavimo svoj vpliv v novem občinskem svetu.

Tudi v Ljubljani je socialistično delavstvo, ki hoče dobiti odločilen vpliv v občini, to dokažemo na dan volitev dne 2. oktobra, ko bomo volili vsi 2. socialistično skrinjico.

*Osvežiš s kopeljo telo si mlado,
še bolje pa s „CLIO“
šumečo limonado.*

Za naše rudarje.

Zagorje ob Savi, 22. sept.

Zveza rudarjev je poslala Delavski zbornici naslednjo vlogo:

Kakor smo izvedeli iz časopisja, se je sestavila v Beogradu nova vlada, v kateri je bil imenovan kot minister za socialno politiko g. dr. A. Cesar.

Znano Vam je, da je že v prejšnji Uzunović-Koroščevi vladi fungiral g. dr. Gosar kot minister za socialno politiko. Takrat je Delavska zbornica po nalogu Strokovne komisije in njej priključenih strokovnih organizacij, zaprosila njega, kot ministra za socialno politiko, da dela na izboljšanju socialne zaščite delavskega razreda v državi. Pri tem pa prihajajo osobito za rudarsko delavstvo tri važna vprašanja v poštev in sicer: potrditev pravilnika o poslovanju obratnih zaupnikov na podlagi zakona o Zaščiti delavcev; drugič: ureditev rudarskega zavarovanja po načinu in predlogu, ki ga je izdelala delavska delegacija v sporazumu z Delavsko zbornico in predložila ministrstvu za rude in šume v januarju mescu 1927. In tretjič: uvedba zakonitega zavarovanja zoper brezposelnost rudarjev.

Ker je g. dr. Gosar takrat moral predčasno iz vlade, je navajal, da

tega ni mogel izvršiti. V volilnem boju za svoj mandat med rudarji v Trbovljah in Rajhenburgu, je pa g. dr. Gosar obljubil rudarjem, da če pride SLS po volitvah zopet v vlado, bo skušala to vse urediti.

Iz tega razloga si dovoljujemo zaprošiti p. n. naslov, da blagovoli takoj nasloviti na ministra za socialno politiko tozadevno ulogo ter istega opozoriti, da rudarsko delavstvo težko pričakuje povoljne ureditve vprašanja obratnih zaupnikov; da isti rudarji, ki so bili po 1. jan. 1925 predčasno odpuščeni in ki so po Žerjavovem pravilniku po preteku 6 mesecev izgubili vse svoje pridobljene pravice, težko čakajo, kedaj jim bodo iste povrnjene. Da staroupokojenci z 3—10 dinarji mesečne pokojnine, težko čakajo na povoljno rešitev njih pokojnine po novo predelanem pravilniku. In končno, da brezposelni rudarji z svojimi lačnimi družinami težko pričakujejo, kedaj jim bo spoštovana narodna vlada dala vsaj skromen kosček kruha, če jim že dela dati ne more.

V Zagorju, dne 21. sept. 1927.

Vodstvo Unije rudarjev.

Nova združna postojanka.

Preteklo nedeljo, 18. tm., se je vršila na Dobravi pri Jesenicah slavnostna otvoritev nove podružnice Konzumnega društva za Slovenijo. Ob navzočnosti velikega števila navdušenih združnikov je otvoril in vodil zborovanje zadr. Kalan. Poročal je pa zadr. Rekelj o dosedanjem delovanju in pripravah z austanovitev podružnice. Iz njegovega poročila posnemamo, da se je priglasilo k podružnici 16 že starih članov in novih: je pa pristopilo že do sedaj 40, tako, da ima podružnica za začetek 56 članov, kar je prav lepo število, ki se pa pri agilnosti novo izvoljenega odbora gotovo še pomnoži.

V imenu načelstva zadrug je referiral zadr. Šime Jurčič. Iz njegovega referata posnemamo naslednje: Konzumno društvo za Slovenijo je ravno kar končalo z reorganizacijo svoje notranje uprave. Prebolelo je takozvano bolezen in gre sedaj novim boljšim časom nasproti. Uprava zadruge se polagoma decentralizira tako, da bodo krajevne koristi vedno bolj upoštevane. Celotna zadruža pa pridobiva vedno večjo prožnost in gibčnost. Po tem, ko je zadruža usmerila svoj notranji pravec in utrdila svoje fundamente, ji je sedaj umogočeno razširiti svoje delovanje na nove postojake. Ena prvih je nova podružnica na Dobravi, kjer smo prepričani, da jo bo tukajšnje delavstvo znalo ceniti, utrditi in napraviti iz

nje močno zaslonbo v njegovem strmljenju za izboljšanje delavskega položaja. Zadr. Jurčič je tudi lepo pojasnil prednosti zadruge pred privatno trgovino. Privatna trgovina ustvarja vrednote s katerimi se okoristijo posamezniki. Kapitalistični sistem ima ravno iz teh virov, močno zaslonbo za vzdrževanje današnjega gospodarskega sistema, ki je gotovo vse prej kakor pravičen delavnemu ljudstvu. Nasproti temu so pa po drugih ustvarjene vrednote namenjene splošnosti in služijo kot kreпка upora delavnemu ljudstvu pri njegovem strmljenju po boljši bodočnosti.

Naposled je govoril še naš stari veteran na združnem polju sodr. Zugwitz iz Jesenic, ki je lepo orisal plemenite cilje združništva.

H koncu se je konstituiral odbor, ki bo podvzel vse potrebne korake, da bo nova združna postojanka lepo procvitala.

Konzumno društvo za Slovenijo je vztrajno na delu, da razširi svoje delovanje v vse važnejše delavske postojanke, kjer še ni združnih prodajalen. Po premaganju upravnih težkoč, bo ustvarilo to društvo veliko združno gibanje mas, kar bo vsemu delavskemu pokretu v največjo korist. Vsi naši sodrugi in zlasti zaupniki, naj ne zamude nobene prilike pomagati širiti med delavstvo združno idejo.

Resna beseda trboveljskemu proletarijatu

Trbovlje, 22. sept.

Ni ga menda žalostnejšega kraja v Sloveniji — ali sploh na svetu — kakor so Trbovlje. Naj si bo ob katerikoli dnevu, zjutraj, opoldan ali zvečer, so ulice prazne, ljudi ni, kakor bi izumrli. Pa še živijo ljudje, ne živijo, ampak životarijo. Beda je pritisnila trboveljski proletarijat k tlom, da si revež že na ulico ne upa. Raztrgan je, lačen in uničen. Sram ga je svojega uboštva. Starše posnema tudi mladina, ki postaja čimdalje bolj zakrknjena, nedostopna za šport, za razvedrilo, za izprehode, za prosto veselje v naravi. Vse samo čaka, čaka. Koga še pričakuješ, trboveljski rudar, morda kralja Matjaža? Ne boš ga pričakal, ker so ga na vojski ubili. V tebi samem se mora zbuditi novi kralj Matjaž — mlajši, ki te bo povedel v boj za tvoje oskrunjene pravice. Trboveljski delavec! Ne pričakuj rešitve od raznih demagogov, ker ti ne bodo oni nikdar prinesli odrešitve. Demagogom se dobro godi, bolje od tebe. Sreča se nikomur ne ponuja. Njo je treba poiskati, njo si je treba priboriti. Kako dolgo boš, ti trpin,

še doma sanjal za zapečkom o dobrih boljših časih, ki naj pridejo? Zastonj jih čakaš. Boljše čase si je treba priboriti.

Kadar grem po ulici, vse izumrlo. Nikjer nobenega človeka. Še psa je strah samega na ulici, zato zbeži domov. Pa mi pride nehote na misel tista lepa pravljica, to je bilo nekoč, ko je hudobna čarovnica začarala ves grad in so vsi v njem zaspali stoletno spanje.

Ravno čez sto let, bilo je pač tako prerokovano, pa pride iz sosedne dežele v bližino tega zakletega gradu na lov mlad kraljevič. Prerije se skozi težko prodirno goščavo, ki je tesno obdajala ves grad. Visoko v stolpu, v mali sobici, najde kraljičino, ki je tudi spala zakleto spanje. Tako je bila lepa in dražestna, da se kraljevič ni mogel vzdržati in jo je poljubil. Mahoma je bil ves grad rešen zakletve. Vsi so se prebudili in znova začeli živeti, a kraljevič je vzel kraljičino za ženo. Tako se mi zdi, da tudi trboveljski proletarijat čaka od nekod rešitve, ne zavedajoč se, da je rešitev v njem samem. Trpin ponižni,

skromni! Velikanske sklade črnega premoža spravljajš iz globin zemlje na dan, neštete milijone poklanjaš trboveljski premogokopni družbi, a sebi pomagati si ne znaš?! Kaj samo hočeš? Kruha, obleke, življenja! Strni se v zavedno fronto socialističnega proletariata, okleni se organizacije in z združenimi močmi boš dosegel, po čemur hrepeniš!

Nihče ti ne bo pomagal, ako si sam ne boš! Nihče ti ne bo ponujal kruha, ako ga ne boš zahteval od onih, za katere delaš! Spoznaj svojo malodušnost, svoje klečeplaztvo in suženjstvo! Spomni se na svoj ponos in dostojanstvo! Človek si — ti ne veš, da si človek in ne daš se izkoriščevati! Nihče ti ne more pomagati, ako si ne boš sam pomagal! V združitvi je moč in z močjo boš pomagal sovražnika! »Sursum«.

Schichtov način pranja

Namočiti v ekstraktu za pranje „Ženska hvala“ Izprati s Schichtovim Terpentinovim milom.

Za zaščito najemnikov in za politiko socialnega dela v državi.

V torek zvečer se je vršil pri Götzu impozantno obiskan shod mariborskega delavstva. Obširna veranda je bila natlačena polna delavcev, delavk in ostalega občinstva. Na dnevnem redu je bil sedanji položaj v vladi ter vprašanje stanovanjske zaščite. K prvi točki dnevnega reda je obširno govoril sodrug Petejan, k drugi pa sodrug Grčar. O občinski politiki v Mariboru je poročal sodr. Bahun, sodr. Favai pa o grozeči ukinitvi mariborske gimnazije. Shodu je predsedoval sodr. Krajnik. Shod je potekel v največjem soglasju, padali so ostri medkllici in govorniki so želi za svoja izvajanja toplo odobravanje.

Sprejete so bile naslednje resolucije:

I.

Shod SSJ v Mariboru dne 20. septembra 1927, na katerem je prisotnih nad 1500 udeležnikov, protestira soglasno in ogorčeno proti izvršeni redukciji državne gimnazije v Mariboru.

Shod obžaluje, da se je izvršila ta redukcija v času, ko duši fašistovska reakcija v Italiji poslednje ostanke kulturnega življenja našega naroda. Kajti brezmiselno uničenje tega starega, že nad stoletje obstoječega kulturnega zavoda mora zbuditi vtis, da naša reakcija ni nasprotna zločinskemu stremljenju v Italiji, ker vrši sama ob istem času ravno isto na svojem lastnem narodu doma.

Shod zahteva, da se ta odredba kot sovražna ljudskim in državnim interesom **takoj** ukine.

II.

Z ozirom na namen vlade, da se ukine z 1. novembrom t. l. zakonita zaščita stanovanjskih najemnikov, zahteva shod soglasno:

a) Stanovanjski zaščitni zakon se mora podaljšati do leta 1930. Do takrat morajo postaviti javne korporacije dovoljno število zdravih in cenjenih stanovanj.

b) Dosedanje najemnine se ne smejo zvišati. Obstoječ stanovanjski zakon naj se razširi na one hiše, ki so bile sezidane s ceninimi krediti državne hipotekarne banke.

c) Država in samouprava telesa naj takoj ustvarijo cenene kredite za sezidanje cenjenih in zdravih stanovanj.

d) Stanovanjski zaščitni zakon naj se zopet razširi na male trgovine in male obrate.

e) Z 1. novembrom naj se izvede revizija vseh stanovanj po kateri naj se stanovanja na novo porazdele z ozirom na število rodbinskih članov.

f) Udruženje stanovanjskih najemnikov naj se prereformira in prilagodi novim razmeram. Z ozirom na stremljenja vladajočih razredov, da spravijo razmerje med hišnim posetnikom in najemnikom nazaj na platformo individualne pogodbe, gledamo varstvo najemniških interesov predvsem v samoobrambi. V okviru udruženja stanovanjskih najemnikov, naj se z ustanovitvijo posebnih hišnih odborov začne boj za to, da se bo z solidarnim nastopom izsilila v trenutku, ko naj bi individualna pogodba stopila v moč, na mestu nje kolektivna najemninska pogodba.

Dnevne novice.

Proletarci vseh dežel, združite se! Vabimo vse sodruge — somišljenike — na volilni shod socialistične stranke in »Zedinjenja« v nedeljo, 25. septembra ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani pri »Levu« na Gosposvetski cesti. Govore: Nosilec delavske liste za občinske volitve s. Likar, delavski poslanec s. Josip Petejan i. dr. 2. skrinjica je naša! Delavci! Stanovanjski najemniki! Nametščenci! Na delo za zmago delavske liste! Združeni volilni odbor SSJ in »Zedinjenja«.

Sodruzi, sodružice! V petek, dne 30. t. m. priredi stranka v Mariboru velik shod, na katerem bo poročal o političnem položaju naš sodrug dr. Živko Topalović, ki se vrača nazaj na svoje mesto v Ženevo. Njegova žena, sodružica Milica Topalović pa bo govorila o socialističnem ženskem gi-

banju. Podrobnejša obvestila slede. Sodruzi in sodružice, pripravite vse, da bo shod imponantna delavska manifestacija.

Čestitke k naši zmagi. Ljubljanski oblastni odbor SSJ je poslal mariborskemu naslednje pismo: Oblastnemu odboru SSJ v Mariboru. Dragi sodruzi! Oblastni odbor ljubljanske oblasne organizacije SSJ je na svoji seji dne 17. sept. pretresujoč volilne rezultate izrazil svojo največjo radost, nad sijajnim napredkom socialistične ideje. Posebno pozdravljamo lepo zmago proletariata v mariborski oblasti in Vam izrekamo naše najprišrenejše čestitke, z ugotovitvijo, da bomo storili vse kar je v naši moči, da bo tudi socialistični pokret v naši oblasti sledil Vašim zgledom. Oblastni odbor ljubljanske oblasne organizacije SSJ.

Nov delavski poslanec v mariborski skupščini. S. Petejan, ki so ga meščanski listi radi svojih ostrih nastopov v mariborski skupščini, krstili za najnevarnejšega opozicionalca, mora po zakonu odložiti mandat oblastnega poslanca, sedaj, ko je bil izvoljen v parlament. Na njegovo mesto stopi s. Čanžek, ki je bil takrat še na skupni listi Petejanov namestnik in mu je le nekaj glasov odjedel Bernot, da ni bil že takrat izvoljen. Pre-

pričani smo, da bo s. Čanžek vreden naslednik s. Petejana.

Občinske volitve v Ljubljani. V soboto zvečer se je vršil v salonu pri Loydu, prav lepo obiskan plenaren sestanek ljubljanskega zaupniškega zbora. Glavni namen sestanka je bil sprejem delovnega programa naše delegacije v občinskem svetu.

Sodr. Stanko Likar, nosilec naše liste, je v jako stvarnem govoru raztolmačil program, ter zlasti obdelal naše stališče, do gradbene akcije in sploh socialne politike v kolikor spada v delokrog občine. Sodr. Štukelj je pa poročal o organizaciji agitacije. Referati in predlogi so bili po daljši, jako stvarni in resni debati soglasno in z odobravanjem sprejeti.

Sodr. Sedej, ki je sestanku predsedoval je v lepem govoru reasumiral debato, ter izrazil trdno zaupanje, da bo naš pokret že do občinskih volitev znatno napredoval. Sestanek je med drugim sklenil sklicati za nedeljo večji shod somišljenikov, na katerega bo povabljen kot referent naš novi državni poslanec s. Josip Petejan, ki uživa, kakor znano med ljubljanskim delavstvom veliko popularnost. Kakor smo obveščeni je sodr. Petejan svoj prihod že obljubil. Po razpoloženju, ki je vladalo na tem sestanku smo prepričani, da bo naša skrinjica, ki je druga že do teh volitev, ki se vrše 2. oktobra za par sto glasov napredovala. Naša parola je: **2. oktobra v drugo skrinjico!**

15 novih stanovanjskih hiš v Ljubljani. Mi socialisti smo poštenjaki in priznajemo odkrito vsakomur vse vrline, če služi njegovo delo splošnosti. Ni nas sram povedati, da so slovenski klerikalci v pogledu stanovanjske politike zelo nazadnjaška stranka, ravno tako kakor so tudi Žerjavovi demokrati principiellni nasprotniki stanovanjske zaščite. Tudi nas ni sram povedati — če delavstvo to želi — da je Bernot s svojo razkolniško politiko veliko škodil delavskemu pokretu v Sloveniji in da ga v družbi z Gustinčičem še danes razbija in tlači. Istočasno pa moramo tudi priznati, da je bila Möderndorferjeva politika v Mezici gotovo dober začetek socialistične komunalne politike, pa tudi če bo stroške za to politiko moralo nositi sedaj po večini mežiško delavstvo. Zakaj bi nas potem bilo sram povedati, da je ljubljanska zadruga »Stan in dom« gotovo najbolj delovna stanovanjska zadruga v Sloveniji. Že lani smo pisali v našem listu o prvi otvoritvi te kolonije in pokazali na lepo število stanovanjskih hiš, ki stoje na ljubljanski Tržaški cesti. Preteklo nedeljo pa se je vršila zopet nova svečana otvoritev. Od takrat je namreč zadruga postavila zopet 15 novih stanovanjskih hiš in ob tej priliki se je vršila slavnostna otvoritev, kjer je govoril razen predsednika zadruge A. Kristana, tudi tajnik naše Del. zbornice sodr. Uratnik. Danes, ko gledajo upapolni brezstanovalci in obupani stanovanjski najemniki z velikim veseljem na vsak najmanjši pojav stanovanjske akcije, je to delo zadruge »Stan in dom« gotovo vredno hvale vseh poštenih ljudi. — jk.

Pomnite! Z »Žensko hvalo« čez noč namočeno perilo se s Schichtovim milom posebno lahko ispere.

»Svoboda« Ljubljana. Kulturno-prosvetni odsek DZ v Ljubljani nam sporoča: Lansko leto je imel Kulturno-prosvetni odesk Del. zbornice zelo žalostne izkušnje s svojimi izobraževalnimi tečajji. Imeli smo velike stroške, učenci so pa neredno obiskovali pouk in večinoma ni plačala šolnine vključ temu, da je bila ta zelo nizka. Vendar je Prosvetni odsek sklenil, da tudi letos priredi tri tečaje: nemški, knjigovodski in srbovrhatski. Vršil se bo oni tečaj, za katerega se prikladi do 15. oktobra 30 delavcev in privatnih nameščencev, ki se obvežejo, da bodo redno obiskovali pouk in plačevali vsak mesec 10 Din šolnine. Pozivamo članstvo podružnic Ljubljana, Šiška, Vič in Moste, da se v čim večjem številu udeležijo omenjenih tečajev. Podružnice naj javijo centrali imena vseh onih sodrugov, ki namestavajo enega ali drugega teh tečajev obiskovati, najkasneje do 10. oktobra t. l. — Centralno tajništvo »Svobode« v Ljubljani.

Maribor.

Z ozirom na bližajoče se občinske volitve v Mariboru pozivljamo vse naše pristaše, da pogledajo v volilni imenik, če so vpisani, če niso pa da preskrbe za pravočasni vpis v volilni imenik.

Prednaznanilo. Splošna delavska zveza, podružnica Maribor, priredi v soboto, dne 24. septembra t. l. v revstavracija Ljudskega doma vinsko trgatev. Ker je čisti dobiček namenjen za zidanje dvorane, polovica pa za bolne člane, prosimo vsa bratska društva, da na ta dan ne prirejajo drugih veselje. Odbor.

Pevski odsek »Svoboda« priredi v soboto, dne 1. oktobra 1927 v Ljudskem domu vinsko trgatev z izbranim sporedom. Vstopnina 5 Din. Začetek ob 8. uri zvečer. Vabimo vse naše znance in prijatelje petja, da se naše prireditve v čim večjem številu udeležijo. Bratska društva naprošamo, da opuste na ta dan enake prireditve.

Klubovo dirko priredi I. delavsko kolesarsko društvo v Mariboru v nedeljo, dne 25. septembra 1927. Start in cilj pri kilometru 1 na Koroški cesti. Vozi se 50 km. Starta 17 dirkačev. Odvoz točno ob pol 1. uri. — Delavce sportnike vabimo k udeležbi. Dirkalna sekcija.

I. delavsko kolesarsko društvo za Slovenijo v Mariboru. Kakor vsako leto, se bo začel s 16. oktobrom v Gambrinovi dvorani plesni tečaj za odraslo mladino vseh spolov. Pouk se bo vršil vsak četrtek in vsako nedeljo od 8. do 10. ure zvečer. Interesenti naj se prijavijo pri članih kolesarskega društva ali pa pri vsakem tečajnem večeru.

Plesna sekcija.

Zabukovca.

Del. tel. in kul. zveza »Svoboda« priredi v nedeljo, dne 2. oktobra t.l. »Vinsko trgatvo« v gostilni sodr. Iv. Cocej. Na sporedu je: ples, šaljava pošta in razne druge zabavne točke. Pri prireditvi svira tamburaški odsek »Svobode«. Prijatelji sladkega grozdja in vesele zabave se vabijo v obilnem številu. — Odbor.

Širite naš list!**Šah.**

Šahklub »Svoboda« v petek, dne 23. septembra ob 20. uri sestanek. Vabijo se vsi zainteresirani, ki se hočejo seznaniti s to zanimivo igro. Teoretični pouk obdrži s. prof. Fava. Sodrugi in sodružice, pridite. — Izid zadnjega turnirja: Asevič 9 točk, Vidovič ml. 7 in pol, Selinšek 7, Vidovič V. 6, Vidovič St. 5, Lešnik 5 in Dvoršak 2. — V decembru drugi prijateljski turnir; medtem simultanta s. Fava.

Petindvajseti september na Jesenicah.

Jesenice, 22. septembra.

Enajsti september je za nami. Nič presenečenja ni doprinesel za nas socialiste na Gorenjskem. Naravni razvoj gre svojo pot, naše delavstvo bo de zopet za eno skušnjo bogatejše in s tem bližje spoznanju. Volitve so pri kraju in obljube klerikalcev in vseh teh ptičev ostanejo slovenskemu ljudstvu, predvsem pa delavstvu — samo obljube! Hišni posestniki so pričeli že sedaj neverjetno surovo navijati cene stanovanj, celo vrsto odpovedi je že tu. Zgodilo se je, da je en tovarniški delavec G. še v soboto 10. septembra pridno agitiral za SLS, dan po volitvah je pa že bil deložiran z vso družino in sicer od hišnega posestnika, ki je z vso svojo žlahto veren in zelo ugleden fanatik SLS.

In ta tovarniški delavec G. trka sedaj na usmiljenje socialističnega doma, naj mu da streho — kar je žal izključeno, tudi ker ni prostora. Dobil je svoje plačilo, kot ga bodo še mnogi, ki verujejo, da prejmejo svoje plačilo na onem svetu za to, ker ne morejo svoje neumnosti zamenjati z logičnim mišljenjem in verujejo, da služijo sebi, bogu in posmrtnemu življenju, če zvesto in slepo ubogajo

SLS. Počasi preganja to strašno temo — svet spoznanja — svita se pa vendar! Mistika jo odpoveduje — počasi, počasi padajo okovi. Za enkrat zopet reakcija popolnoma triumfira. Delavci pa vendar instinktivno čutijo, da je treba zopet skupaj, da je treba organizacije. Bogato spoznanje bridkih preizkušenj in prevar prodira — vendar prepočasi, ker je še vedno preveč demagofov, ki se jih bo moralo delavstvo otresti.

Mi smo se že v naprej vsega tega zavedali in še marsičesa, zato smo se pa izognili grde politične gonje in mirno prenašali, gnojico po nas in naših kandidatih. Sli smo od moža do moža in dokazali bratom na levi, da nas je tistih, ki znamo logično misliti, vendar več kot so oni pričakovali. Nas, ki po njihovi trditvi ni nikjer nič, 11. september ni presenečil. Delali smo in delamo naprej za organizacijo.

In v tem znamenju bomo v nedeljo, 25. septembra, proslavili Jeseničani svoj — prenovljen Delavski dom! Impozantno je to delo enega leta, ki so ga vodili člani načelstva Stavbene in gostilniške zadruga Del. dom. Nastala je iz prejšnjega Delavskega doma sedaj res prava socialistična ka-

tedrala. Tiho, mirno, vztrajno in taktično je bilo to delo, ki ga ves klerikalen fanatizem in surovost ter pikra in grda zahrbtnost ni mogla ovirati. Petindvajseti september je triumf tega dela in zgodovinski dan za nas Jeseničane.

S tem delom se pa še ne zadovoljujemo. Poleg krasno izgotovljene kinodvorane, ki nosi napis »Kino Radio«, in ki je bila otvorjena 7. septembra, ter poleg preurejenega Delavskega doma smo si zamislili tudi krasno kopališče, ki ga hočemo čimprej zgraditi. V to svrhu se bo vršila v nedeljo, 25. septembra, velika tombola v Del. domu na Savi, ki jo prireja načelstvo Stavbene zadruga in katere čisti dobiček je namenjen gradnji omenjenega kopališča. Vse, mlado in staro, moški, ženske in otroci, prodaja tablice, vsak pa jih tudi z veseljem kupi, saj ve kam je namenjen denar, poleg pa krasni dobitki. Naš Jeseniški Delavski dom je res pravi čebelnjak. Tam zadaj na vrtu, kjer je krasen godben poviljon, ki ga je zgradila zadruga v letu 1926, se vežba godba, tu v domu gori čuješ pevce itd.; to je večer za večerone. Tudi konzumno društvo bo v naši prodajalni v domu krasno preuredilo lokale za trgovino. Naš stari sodrug Zugwitz komaj dohiteva razposajene mlajše zadrugarje v »Stavbeni«. Mož praznuje letos dvajsetletnico članstva strokovne organizacije kovinarjev, ki je tudi še potem ni zapustil, ko je postal uslužbenec konzuma. Tiha je ta njegova dvajsetletnica, zato pa naj bo prepričan, da bo petindvajsetletnica gotovo zanj veseljša in za nas vse! Za danes mu kličemo, da naj nam ostane zdrav še mnoga leta! Živeli!

Vse sodruga širom Slovenije vabimo tem potom, da nas posetijo 25. septembra na Jesenicah. Žal, da nam polovična vožnja, ki smo zanjo zaprosili, ni bila dovoljena. Pa vendar pridite, kdor le more! V nedeljo dopoldan imamo javni zadrugi shod,

na katerem poročajo odlični zadrugarji. Od pol 12. do pol 1. promenadni koncert pred domom. Od 2. do 6. ure tombola. Od 7. do 8. ure zvečer koncert gorenjskih pevskih društev in od 8. ure dalje prosta zabava s plesom. Vstopnina h koncertu in za ples 10 Din. Čisti dobiček večerne prireditve je namenjen zgradbi Del. doma na Javorniku, katerega bo na željo javniških sodrugov zažela čimprej graditi Stavbena zadruga »Del. dom« na Jesenicah.

Mnogokaj bi se dalo k delu jeseniških in gorenjskih zadrugarjev pripomniti. Ta slička pa naj pokaže, da so v vrstah proletariata vsekakor meje, kjer se preneha vsa strankarska strast, in to je v veselje in zadoščenje vsem, ki hočejo delavstvu dobro.

Brez razlike strankarsko razpajene strasti med in po volitvah smo vendar vsi mrzlično in pridno na delu za skupno kopališče.

Jeklena je naša volja in zato — naša je bodočnost!

Naprej zidarji!

TVORNICA KEM. IN OLJ. BARV, LAKOV, FIRNEŽA IN STEKLARSKEGA KLEJA
Družba z. o. z. LJUBLJANA

ORIENT

LAKE, COPIČI, TERPENTIN, STROJNO ODE, UMETNIŠKE BARVE, PRAŠNO ODE, SOLSKE BARVE, TUHE BARVE, BRISTNE OLJATE BARVE

PRODAJALNA
DUNAJSKA C. 14
LJUBLJANA

POLEG TRGOVINA
SCHNEIDER & VEROVŠEK

PRVOVRSTNI MATERJAL - NIZKE CENE !!

Ali že uporabljate

„PROJA“ terpentinovo kremo za čevlje!

Dobiva se jo povsod. Dobiva se jo povsod.

Anton Vaupotič vdova

SODNA UL. 16, se priporoča v izvršitev vseh sobo-, črkoslikarskih in pleskarskih del po najnižjih cenah.

Pozor!

Sodrugi, prijatelji, igralci harmonike, kateri želite kupiti res dobro, trpežno in krasno izgotovljeno harmoniko, dobite isto pri

A. Potočnik

Izdelovalec različnih harmonik, Selca pri Škofji Loki, Slovenija

Sprejemajo se tudi vsa popravila v strokovno, trpežno ter solidno popravilo. Cenik franco

JUSTIN GUSTINČIČ,

Maribor, Tattenbachova ulica 14.

Največja, najcenejša in najhitrejša mehanična delavnica, zlasti za kolesa, motocikle, otroške vozičke, šivalne stroje, pisalne stroje, gramofone, kakor vsa mala in velika mehanična popravila in okretala. — Lastni prostori za popravila in emajliranje z električnim pogonom.

ŠTAMPILJE.

S. PETAN, Maribor, Aleksandrova c. 43, nasproti gl. kolodvora.

Vsi kupujejo obleke pri

J. Trplnu, Maribor, Glavni trg 17

ker tam se dobi suknjo že od 26 Din naprej, kakor tudi vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

Nabirajte nove naročnike!

NAJBOLJŠA SVINJSKA MAST

Znamke I. P. Znamke

Lastni izdelek trdke

E. Popovič, Ljubljana

se razpošilja v rokah po 20 in 50 kg ter v sodih po 50, 100 in 200 kg.

Točna postrežba! Cene najnižje!

A. JANEŽIČ

LJUBLJANA, FLORJANSKA UL. 14

Industrija trgovskih knjig in šolskih zvezkov.

Cenjenemu občinstvu najviljudneje priporočam šolske zvezke in trgovske knjige.

Priporočam svojo veliko zalogo

„DOKO“
čevljev

za dame, gospode in otroke ter vseh vrst usnjatih dokolenic lastnoročnega domačega izdelka. Oglejte si zalogo v **Prešernovi ulici št. 9, na dvorišču.**

Ivan Čarman.

Centralna vinarna d. d.

nudi zajamčeno pristna štajerska, dolenska, dalmatinska in druga vina.

**LJUBLJANA, VII
Frankopanova ulica šte. 11**

Ivan Jančar, Ljubljana

Izdelovanje oljnatih barv, lakov, firneža in steklarskega kleja.

Prodajalna: **Miklošičeva cesta šte. 4**

Skladišče: **Vidovdanska cesta šte. 14**

Zaloga vseh potrebščin za slikarje, pleskarje, ličarje in v te stroke spadajoče.

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, MESTNI TRG 15.

DEŽNIKI

NA MALO.

NA VELIKO.

USTANOVLJENO 1820. - TELEFON 2282